No. 5. Donderdag 29 Januari 1920. 20ste Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang”.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD”
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Medewerking.

Op de Buitengewone Algemeene Vergadering te Utrecht op 10 dezer (waar buiten het hoofdbestuur en de afgevaardigden der afdeelingen 2 — zegge: *twee* — belangstellende leden aanwezig waren), releveerde de voorzitter, dat in de vorige Buitengewone Algemeene Vergadering zich eene stemming onder de aanwezigen had geopenbaard, zich uitende in het verwijt, dat het hoofdbestuur niet genoeg stoom opzette. Het hoofdbestuur *kan* echter — hoe gaarne het dat ook zou willen — niet méér doen, *als de brandstof ontbreekt*.

Onder het vele, dat het reeds doet, zie Koloniaal Weekblad 1919, Nos. 48, 49, 50 en 51, behoort de uitgave van het Koloniaal Weekblad, het orgaan der vereeniging, vormende den onmisbaren schakel tusschen hoofdbestuur, afdeelingen en leden. Per nummer kost thans dat blad aan het hoofdbestuur ƒ 6.50 per jaar. Kosteloos wordt het den leden verstrekt. Waar echter het hoofdbestuur tot nu toe slechts 40 pCt. van de contributies der leden, ressorteerende onder de afdeelingen, kreeg, bedraagt dit dus voor een lid met een contributie van ƒ 1.— slechts ƒ 0.40, bij eene contributie van ƒ 2.50, ƒ 1.— per jaar, waarvoor eene waarde van ƒ 6.50 verstrekt moet worden. En wat bij dezen toestand te zeggen van oude leden, die den nieuwen leden diets maken, dat de nieuwe contributie niet ƒ 5.—, doch ƒ 2.50 is en men niet meer *behoeft* te betalen!?

Is de contributie op peil gebracht, dus op ten minste ƒ 5.—, en wordt dáárvan 60 pCt. afgedragen, dan komt per lid en per jaar ƒ 3.— ten bate van het hoofdbestuur. Reeds het Koloniaal Weekblad alleen zou dan — alle andere noodzakelijke uitgaven nog buiten beschouwing gelaten — een groot deficit opleveren, ware het niet dat daarvoor advertentiekosten binnenkomen; echter deze zijn zeer afwisselend en wisselvallig en vormen gèen hechte, soliede basis voor eene vereeniging als „Oost en West”.

Uit het vorenstaande volgt dus, dat wanneer de afdeelingen en leden niet medewerken, zij, toch de wortels van den boom, geen sappen aanvoeren, doch deze aan den stam onttrekken. En hoe wil men dan, dat de twijgen, op dien stam ontsproten, zich tot krachtige takken ontwikkelen? Men zegt: „Van „Oost en West” gaat geen kracht uit!” „Het Koloniaal Weekblad moet beter zijn!” Eilieve, gaarne willen wij aan die eischen en wenschen voldoen, doch daarvoor is medewerking van *alle leden* — in de eerste plaats in den vorm van op peil gebrachte contributie — noodig als brandstof, om den noodigen stoom te *kunnen* opzetten en kracht te *kunnen* ontwikkelen!

Dankbaar zijn wij onzen begunstigers, die onzen nood inziende, krachtig steunen en hierdoor *daadwerkelijk* medewerken, dankbaar ook onzen leden, die hunne contributie op peil brachten en hierdoor de door de tijdsomstandigheden ontwrichte verhouding herstelden.

Namens het Dagelijksch Bestuur
van het Hoofdbestuur:
De wd. Secretaris
A. J. GOOSZEN.

Indische Ambtenaren.

Evenals voor de Hollandsche collega's komt ook in Indië de regeling van de rechtspositie der ambtenaren spoedig aan de orde. Voorwaar geen overbodige luxe, temeer niet waar de Indische Regeering kort geleden in een rondschrijven aan hare ambtenaren de noodige reserve in de politiek meende te moeten opleggen. Dat nu is op zichzelf niet zoo vreeselijk en in een half ontwikkeld land als Indië heusch geen overdreven eisch, maar het is en blijft een teer regeeringswapen, een moeilijk voogdijschap. 't Is er mee als met de z.g. exhorbitante rechten! De bepaling, de macht tot ingrijpen is noodig, maar in de toepassing schuilt het groote gevaar. Het zwaard van Damocles zweeft lustig boven de hoofden; de berechting is — althans in het oog der betrokkenen — niet altijd met voldoende objectieve waarborgen

omgeven. Daarom heb ik voor dergelijke eenzijdige administratieve berechting — hoe noodzakelijk haar behoud ook moge schijnen! — nimmer bijster veel gevoeld, afhankelijk als zij is van wisselende inzichten. Van verschillende zijden werd de Indische Regeering dan ook terzake in den Volksraad aangevallen en waar de deelneming van Indische ambtenaren in publieke aangelegenheden nog al bijzonder groot is, juich ik de door den regeeringsgemachtigde, den heer Muurling, op 28 November a. p. in dien raad gesproken, welwillende woorden van harte toe. De circulaire is geen premie op onthouding, maar daarentegen een houvast voor deelname aan het politieke leven, zoo sprak de heer M. o.m. Ik had trouwens van dezen G.-G. niet anders verwacht! Maar we zijn er nog niet: duidelijker omschrijving der circulaire is onmogelijk, zoo luidde het antwoord op het verwijt van vaagheid. Dáár zit 'm de kneep! Vaagheid is in dergelijke zaken niet te vermijden, anders ontbreekt alle houvast voor de hanteerders van het wapen en daarom, en om vele andere redenen, valt de regeling van den rechtstoestand der Indische ambtenaren zoo zeer toe te juichen.

Verschillende aangelegenheden zullen alsdan eindelijk uniform geregeld worden. Het is te hopen, dat ook aan de nagelaten betrekkingen van overleden Indische ambtenaren zal worden gedacht. Eene uitkeering van eenige maanden loon van den overledene is heusch geen onbillijke eisch. Mede is een betere wachtgeldregeling urgent en verdient ernstige overweging om hem gedurende b.v. het eerste jaar nà zijne pensionneering een bepaald procent van zijn wedde in stede van pensioen uit te keeren, teneinde hem niet al te veel ineens te doen achteruitgaan. De levensstandaard voor de Europeesche maatschappij in Indië is abnormaal hoog, maar... kan men dezen naar meer normaal peil drukken? De Indische Regeering wil de aantrekkelijkheid van den Indischen dienst voor geïmporteerde krachten méér zoeken in goede verlofsvoorwaarden en pensioenen dan in hooge traktementen, doch laat het laatste woord hierin bij de betrokkenen. Als ik in die materie wat te zeggen had, ging ik met de Indische Regeering mede. De misère begint eerst, voor velen dan, als zij het pensioen erlangen, waarnaar zij zooveele jaren verlangd, als 't ware gesnakt hebben. Weg illusie! Het wil mij daarom voorkomen, dat hoogere pensioenen te prefereeren zijn boven hooge traktementen, die voor het overgroote meerendeel „zóó gewonnen, zóó geronnen" zijn. Een flink pensioen gedurende den moeilijksten tijd van het leven is mij méér waard dan een hoog traktement in den gemakkelijksten tijd. Verhoogt men de pensioenen flink, dan kan men m.i. zonder bezwaar den pensioengerechtigden leeftijd voor ambtenaren en officieren op b.v. 50 jaren stellen, mede in het welbegrepen, alhoewel niet altijd gevoeld belang der betrokkenen zelf. Zieke, afgekeurd wordende ambtenaren behooren, evenals voor de Hollandsche collega's is voorgesteld, minstens een jaar de volle en gedurende nog twee jaren 70 pCt. der wedde te ontvangen. Bij herziening der verlofsinkomsten behoort mede aan de zieke verlofgangers te worden gedacht. Evenwel niet door de geneeskundige commissie te doen bepalen of zij zooveel pCt. extra noodig hebben, máár door hen tegen deugdelijk bewijs de uitgaven voor specialistische behandeling te vergoeden. Zóó alleen verkrijgt men den waarborg, dat de gevoteerde gelden voor het juiste doel worden besteed.

S. J. AAIJ,
O.-I. Ambtenaar met verlof.

Den Haag, 22 Januari 1920.

De 1ste Nederl.-Indische Jaarbeurs.

Deze zal van 17 Mei tot 1 Juni a.s. te Bandoeng, onder beschermheerschap van Z.Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, worden gehouden. Door het secretariaat der vereeniging Nederlandsch-Indische Jaarbeurs te Bandoeng, Oosteinde 39, aldaar, werden ons de plannen toegezonden. De Jaarbeurs bevindt zich op een terrein, ingesloten tusschen de Banda-, Biliton-, Soenda- en Menadostraten. Het monumentale, permanente hoofdgebouw maakt front naar deze laatste straat. De overige gebouwen: de machine-hal en monsterkamers, zijn semi-permanent, met gepleisterde bilikwanden. Op het terrein bevinden zich een Europeesche, een Chineesche en een Inlandsche restauratie; voor de eerste een parkaanleg, waarin de muziektent.

Het ontwerp werd gemaakt en uitgevoerd door de firma C. P. Schoemaker en Ass., architecten-ingenieurs.

Omtrent het doel der jaarbeurs bestaat verschil van inzicht.

Van de Ned.-Indische Jaarbeurs heeft nu het secretariaat in Nederland, Oudebrugsteeg 16, Amsterdam, een schrijven ontvangen, teneinde de aandacht te vestigen op het feit, dat het karakter van het Ned.-Indische Jaarbeurs-Instituut in Nederland niet ten volle wordt begrepen. Het doel van de Nederlandsch-Indische Jaarbeurs is bevordering van de Nederlandsch-Indische nijverheid in den meest uitgebreiden zin. Uit het buitenland geïmporteerde goederen als speelgoed, mode- en toiletartikelen, sigaren, sigaretten, snuisterijen, kramerijen, brandkasten, schrijfmachines, rijwielen, conserven, dranken, suikerwerken en tal van dergelijke zaken kunnen derhalve voor expositie op de a.s. jaarbeurs niet in aanmerking komen. Buitenlandsche machinerieën, grondstoffen (half en heel), mogen worden geëxposeerd, behoudens de restricties gemaakt in de laatste circulaire. Om eenige voorbeelden te noemen: inzending van diverse machines voor de vervaardiging b.v. van gloeikousjes, pennen, touw, emballage-artikelen, knoopen, textielgoederen, glas, aardewerk, enveloppen, speelgoed, sigaren, sigaretten, matten, kleeden, lederwerken, suikerwerken, odeurs, zeep, enz., huishoudelijke artikelen en voorwerpen, evenals de voor de vervaardiging daarvan benoodigde grondstoffen, zal gaarne worden tegemoet gezien, zoo ook b.v. drukinkten, kleurstoffen, essences voor de limonade en reukwerkfabricage. Personenauto's, vrachtauto's en motorrijwielen mogen alleen worden tentoongesteld, indien zij uitmunten door constructieve verbetering, waardoor aanzienlijke besparing aan bedrijfskosten dan wel zeer lage aanschaffingskosten wordt verkregen. Toegestaan is het tentoonstellen van motorploegen, omdat deze dienen ter moderniseering of het invoeren van nieuwe bedrijven. Teneinde te vermijden, dat aan de Ned.-Indische Jaarbeurzen het karakter van tentoonstellingen wordt gegeven, was beperking noodig.

Eindigen wij deze korte mededeeling met een opgave van de indeeling in hoofdafdeelingen en groepen, daar deze ook voor mogelijke inzenders in Nederland of voor hoofden van in Indië gevestigde firma's en fabrieken, hier te lande woonachtig, van belang kunnen zijn:

De Jaarbeurs zal bestaan uit 3 hoofdafdeelingen (ieder weder onververdeeld in 8 groepen), n.l.:

I. Monsters van voortbrengselen en van fabrikaten van zuiver inheemschen oorsprong.

II. Monsters van voortbrengselen en van fabrikaten van niet-volledig inheemschen oorsprong.

III. Expositie en demonstraties van voorwerpen van anderen aard dan onder monsters zijn te rangschikken.

Deze 8 groepen zijn de volgende:

1. Gouvernements-monopolies e. d.
2. Machinerieën, landbouwwerktuigen e. d.
3. Bouwmaterialen en aanverwante artikelen en voorwerpen (ontwerpen van gebouwen enz.).
4. Voortbrengselen van Landbouw, Bosch- en Mijnbouw.
5. Boekdrukkerij en aanverwante vakken, kantoor- en administratie-benoodigdheden.
6. Chemicaliën en artikelen van ziektenverpleging.
7. Kunst, byouterieën, juweelen, goud- en zilverwerken.
8. Diversen.

Gaarne voldoen wij aan het verzoek hieraan bekendheid te geven. G.

Indonesisch Verbond van Studeerenden.

Op 1 Januari j.l. werd te Den Haag een Raadsvergadering gehouden, die een, voor onderling vertrouwen en samenwerking der zoo uiteenloopende lementen, zeer vruchtbaar verloop had. Vertegenwoordigd waren de Asp.-Plantersvereeniging, Bond van Zendeling-Kweekelingen, Chung Hwa Hui, Indische afd. der N. C. S. V., Indische Vereeniging, Indische Ver. van het L. S. C., Indologenvereeniging, Je Maintiendrai (cand. asp.-verificateurs), Van Verre (U. S. C.), Ver. van a.s. Staatsingenieurs in N. O. I. en de Ver. van Ind. cadetten.

Het belangrijkste punt was de vraag over het al of niet behandelen van politiek-getinte onderwerpen op de congressen. Velen hadden zich den laatsten tijd gestooten aan de scherpe uitlatingen.

De afgevaardigde der Zendeling-Kweekelingen wees er op, dat het Verbond de politiek niet wil om haarzelf of om het debat, maar omdat zij niet gemist kan worden bij het onderling verstaan van partijen en personen. Wat de praktische zijde betreft, betoogde hij, dat in het Verbond waar Indonesiërs en Hollanders samen komen, men altijd een antithese zal voelen, waardoor men een dringende behoefte krijgt tot gedachtenwisseling daarover. Genegeerd kan deze antithese toch niet worden. En wat de principieele zijde aangaat, het Verbond stelt zich ten doel den omgang en de samenwerking zijner leden te bevorderen, zoowel gedurende hun studietijd in Nederland, als later waartoe groepen personen elkaars denkwijze zullen moeten kennen. Ten aanzien der congressen werd besloten dat de scherpe tegenstelling tusschen „debatdag" en andere dagen moet vervallen, bovendien zullen de verslagen der debatters aanzienlijk worden beperkt en voorts zullen persoonlijke voorafgaande besprekingen van den voorzitter met de inleiders worden overgelaten aan diens beleid.

Aangedrongen werd op uitbreiding van de werkzaamheden van het Verbond, terwijl men voorts besloot het eerstvolgend congres te houden einde Juli of begin Augustus.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Een alarmeerende rede.

De heer W. de Vos, hoofdadministrateur van de onderneming „Tjoeroeg", heeft op de te Bandoeng gehouden vergadering van de Rubberplanters o.m. het volgende gezegd:

Waar de verwording der Inlandsche maatschappij zienderwijze om zich heen grijpt en een bedreiging is geworden voor alle takken van bedrijf, terwijl de Regeering in haar volmaakt passieve houding blijft volharden, zijn de planters wel genoodzaakt zich daartegen te weer te stellen. In deze tijden kan het zijn nut hebben, dat in breede kringen gehoord wordt, wat er onder de rustige burgers van Indië gedacht en gevoeld wordt.

Enkele gunstige uitzonderingen buiten beschouwing latend, kan men van den S.-I. zeggen, dat hij een staatsgevaarlijke beweging is, die dagelijks de gemoederen van het Inlandsche volk, dat ons thans nog in overgroote meerderheid welgezind is, vergiftigt en op roof, moord en revolutie aanstuurt. Die welgezinde meerderheid slinkt met den dag. Een gevaar, minstens zoo groot, zoo niet grooter dan de S.-I., is de extremistische Inlandsche pers.

Spreker leest vervolgens een bloemlezing voor van hetgeen alzoo in een tijdsverloop van twee weken door die pers is geschreven, en vraagt dan: „Mogen wij planters met onze vrouwen en kinderen, levende tusschen een honderdvoudige Inlandsche bevolking, verstoken van elke bescherming, lijdelijk aanzien, dat wij worden voorgesteld als bloedzuigers en roovers, die niet beter verdienen dan verdelgd te worden?"

Spr. vervolgt: „De gevolgen van deze hetzerei, die ik twee jaren geleden in een oproep tot de ingezetenen van N.-I. voorspeld heb, zijn niet uitgebleven. Ik herinner ook thans weer aan Djambi, Koedoes, Toli Toli en Leles en ik voorspel thans wederom: als niet spoedig met kracht wordt ingegrepen, zal dit slechts de eerste serie zijn van de bloedige reeks die de naaste toekomst ons brengen zal.

In verschillende takken van Gouvernementsdienst heerscht een toestand van anarchie, die in geen enkele goed geordende staatsregeling geduld wordt. Vele Inlandsche pandhuisbeambten verschijnen dagelijks voor hun Europeesche chefs met een gezicht van: „Doe me eens wat, als je het hart hebt." Staaltjes van de meest ongeloofelijke minachting en brutaliteit worden bij uitzondering met overplaatsing, slechts zeer zelden met ontslag gestraft.

Een groot contingent van de Inlandsche onderwijzers behoort tot deze revolutionnaire partij en vergiftigt het gemoed van de Inlandsche jeugd. Zoo woekert de verwording voort in alle lagen van de Inlandsche maatschappij.

Aanslagen op geëmployeerden in de cultures, die voorheen op Java tot de uitzonderingen behoorden, zijn thans aan de orde van den dag. Massaroofpartijen kunnen slechts door gewapende politie bedwongen worden.

Het leven in deze gewesten wordt een kansspelletje, dat elken dag grooter risico brengt. Wat is de houding van de Regeering tegenover dezen stand van zaken? Zij is het toonbeeld van volslagen willoosheid; van doortastendheid, een beheerschen van den toestand geen schijn of schaduw.

Gelaten wacht zij de dingen af, die komen zullen en die haar altijd weer verrassen. Komt het tot een uitbarsting van volkshaat, dan zijn wij volkomen afhankelijk van de accidenteele karaktervastheid van den plaatselijken bestuursambtenaar, wien dan nog altijd het zwaard van Damocles boven het hoofd hangt, dat de Regeering hem uitwerpt.

Ik herhaal het, de veiligheid van lijf en goederen in deze gewesten is een kansspelletje geworden. De schuld aan het bloed dat gevloeid is, aan den dood dér bestuursambtenaren, der Chineesche opgezetenen van Koedoes, ook dat van de slachtoffers onder de opgezweepte bevolking zelve, valt in haar vollen omvang terug op deze Regeering.

Vraagt ge mij af, of ik den toestand geheel hopeloos inzie, dan zeg ik daarop volmondig „neen". Een krachtig Landvoogd, een man van de daad, kan de rust en orde in deze koloniën in weinige maanden hersteld hebben. Er zal krachtig ingegrepen moeten worden, maar bloed behoeft er niet te vloeien. Dat dit spoedig moge geschieden in het belang van deze gewesten."

De „Java Bode", deze rede overnemend, voegt er o.a. aan toe: „Het hart van de kwestie wordt o.i. geraakt, wanneer wij zeggen, dat de bevolking der ondernemingen den gunstigen bodem biedt.

Wanneer de revolutionnaire opstokers succes hebben, dan komt het voor een groot gedeelte door de ontevredenheid der bevolking over de toestanden.

De rede van den heer De Vos is slechts het kijken naar één kant, is het niet-steken van de hand in eigen boezem, is het zich niet afvragen of ook niet op de planters, op de ondernemers voor een deel de schuld rust van de ook door ons zoo zeer betreurde onrust. Voor zij in den persoon van den Landvoogd de schuld zoeken van de onrust, zouden zij verstandig doen, zich zelven af te vragen of zij niet zelven veel kunnen doen, dat de revolutionnaire stroom onschadelijk verloopt.

Verhooging der loonen, verbetering der arbeidstoestanden en arbeidsvoorwaarden kunnen medewerken, dat de rust onder de bevolking terugkeert, als er, inderdaad, van onrust onder het grootste deel der bevolking kan worden gesproken."

Als een onverdachte getuigenis haalt het blad vervolgens aan, wat de heer Zentgraaff in „Mataram" schreef: „Ruim twee maanden geleden hebben wij in verschillende dagbladen gewezen op de toenemen-

de armoe ten platten lande (Klaten voornamelijk), en op het feit dat de loonen, door de kolossale stijging van allerlei onmisbare artikelen en levensbehoeften, absoluut niet voldoende waren. Waaruit dus volgt dat, indien de revolutionnaire vakcentrale een handig gebruik maakt van de situatie en zich op de loonsverhooging werpt, zij in zeer gunstige conditie staat en de betrokken werkgevers zelfs niet zullen kunnen rekenen op eenige sympathie bij degenen, die over het eventueel hangend geschil een oordeel kunnen uitspreken.

Hetgeen de heeren aan zichzelf te danken hebben. Zij zijn genoeg gewaarschuwd, doch zij sloegen alles in den wind. Loonsverhooging is een eisch van eerlijkheid, van recht; zij staat geheel buiten elken vorm van politiek, doch zij is daarom niet minder urgent. Het is een kwestie van verstand, of onverstand, of men haar al dan niet wil toestaan." De „Java Bode" voegt er aan toe, dat deze toestanden niet alleen slaan op de Vorstenlanden, maar dat zij vrijwel overal zoo zijn.

Vervolgens citeert het blad, wat de heer Kerkkamp in het „Vrijzinnig Weekblad" schrijft, wijzende op den economischen toestand van den daglooner: „Ondanks de duurte was van een stijging der loonen geen sprake; gemis aan organisatie, overvloed van werkkrachten verklaren dit onnatuurlijk verschijnsel. Voor den Inlandschen daglooner beteekent de tegenwoordige duurte behalve onvoldoende voeding, gebrek aan het noodigste. Deze toestand is onhoudbaar, en nu geen uitzicht bestaat, dat een flinke stijging der loonen door eigen kracht (arbeidsorganisatie) kan worden verkregen, is het zeer zeker overheidsplicht een algemeene loonstijging in de hand te werken."

Het vaststellen van minimumloonen lijkt den heer K. een te gevaarlijke proefneming, zoodat van overheidswege het voorbeeld gegeven moet worden door een verhooging van b.v. 40 pCt. van de dagloonen van de door haar uitgevoerde of aanbestede werken. Het zou den Lande op enkele tientallen millioenen guldens komen te staan, doch het betreft hier een dringend noodige en in alle opzichten gerechtvaardigde hulp aan een categorie van werknemers, welke meer dan eenig andere onder de gevolgen van de duurte gebukt gaat.

De „Java Bode" besluit: „Als de heeren planters inzagen, dat door een verbetering der toestanden den gewetenloozen opstokers een wapen uit de hand wordt geslagen, dan zouden redevoeringen, als die van den heer De Vos, achterwege kunnen blijven."

Rietbranden.

In het departement „Kediri" van het Algemeen Syndicaat van Suikerfabrikanten, omvattende 22 fabrieken, bedroeg het aantal rietbranden over 1919, tot en met October, 152 tegen 523 in 1918. Het verbrande oppervlak bedroeg in 1918 in totaal 1066 bouws, terwijl over 1919 307 bouws riet in vlammen opging. Dit vermeldend, voegt het „Soer. Hbl." er aan toe: „De militaire bewaking heeft dus op bevredigende wijze aan het rietbrandeneuvel paal en perk gesteld. 301 bouws verbrand oppervlak vertegenwoordigen echter nog een heel bedrag. Wij hebben echter goeden moed, dat dit het volgend jaar nog wel heel wat minder zal zijn... mits de Volksraad er zich maar niet mede bemoeit. De vraag in het afdeelingsverslag omtrent de vestiging van een garnizoen te Kediri komt ons zeer verdacht voor......

Vlugge promotie.

In de „Pr. Bode" lezen wij, dat 18 tweede luitenants, begin Augustus 1919 tot officier benoemd, na ongeveer drie maanden met verlof in Holland te zijn gebleven, tot eersten luitenant aangesteld zijn. Nog géén dezer 18 is in Indië aangekomen, nog geen dag dienst hebben ze gedaan. 't Tekort is wèl nijpend.

Borstbeeld voor pastoor Verbraak.

Na den dood van dezen verdienstelijken geestelijke vormde zich een comité, ten einde te zijner gedachtenis te Magelang een monument op te richten, waartoe zoowel in als buiten het leger gelden werden bijeengezameld.

Volgens de „Pr. Bode" zal de beeldhouwster mej. Grada Rueb de vervaardiging op zich nemen. Welken vorm het monument zal krijgen, is nog niet uitgemaakt. Men hoopt in Nederland nog eenige meerdere gelden bijeen te brengen, want de prijzen van alle materialen zijn dermate hoog dat, ondanks het feit, dat het Ministerie van Koloniën een oud bronzen kanon ter beschikking heeft willen stellen, de beschikbare middelen wellicht niet toereikend zullen zijn om te laten vervaardigen wat men wenscht. Van diverse zijden echter komen nog bedragen binnen, zoodat mag worden verwacht, dat spoedig het ontbrekende zal zijn aangevuld.

Uit Sabang.

De heer K. schrijft aan boord van het s.s. „Grotius" aan het „Soer. Hbl." o.a. over de moeilijkheid voor de schepen om kolen op te doen. Aldus was de „Grotius" genoodzaakt 1100 ton Ombilin kolen te Sabang in te nemen voor ruim zeventig duizend gulden. Het groote voordeel van het schip tusschen „het vooruit" en het eetsalon van de eerste klasse was tot kolenbergplaats ingericht. Daar lagen een paar meters hoog de Ombilinkolen opgestapeld. Alleen Colombo kon 250 ton aanvulling geven. De Cardiffkolen deden zoowat honderd gulden per ton, tegen dertig gulden vóór den oorlog; de Ombilinkolen hadden prijzen van ongeveer twaalf en vijf en dertig gulden per ton. De heer K. voegt hier aan toe: „Men kan veilig aannemen, dat in deze tijden de hoofdmachinisten der groote vaartstoomers voor buitengewoon moeilijke opgaven staan en dat zij met het meeste overleg te werk moeten gaan, om, tegelijk zuinig werkend, uit de kolen te halen, wat er uit te halen valt, ten einde de plaatsen van bestemming te kunnen bereiken, nu van de groote kolenstations voorloopig maar weinig te verwachten valt. De indruk is algemeen, dat de kolenvoorziening nog wel eenigen tijd zeer precair zal blijven en dat het best mogelijk is, dat de geregelde mailvaartdiensten weer voor korteren of langeren tijd ontwricht zullen worden."

Parelmoer-industrie.

In Australië zal regeeringssteun worden verleend voor de vestiging van eene industrie voor de vervaardiging van parelmoeren artikelen, als hemdsknoopjes, knoopen, vouwbeenen en messenheften. De „Java Bode", dit meldend, voegt er aan toe: „Waar ook in de zeeën van onzen Archipel, vooral in het Oostelijk deel, veel parelschelpen worden aangetroffen, doet zich de vraag voor of zich hier geen uitnemende gelegenheid voordoet om in dezelfde richting met steun van den Lande werkzaam te zijn ter bevordering van de inheemsche industrie."

UIT DE INDISCHE PERS.

Maleische handelaren. Reeds sedert lang bestond ter hoofdplaats Padang (westkust van Sumatra) een bond van 12 Maleische handelaren, die de belangen van alle Maleische handelaren behartigde en waarvan het bestuur was samengesteld uit een kapitein en 2 luitenants.

Deze samenstelling van het bestuur was eene navolging van die, welke bij de Chineezen bekend is.

De bond, waarvan hier sprake is, is thans opgeheven en zullen de Maleische handelaren zich in den vervolge verstaan met de Chineesche, Arabische en Klingaleesche handelaren, welke besprekingen een gunstig verloop kunnen hebben, nu de Japansche handel geboycot wordt door de Chineezen.

Ook zal zeker van gunstigen invloed zijn het feit dat de handelsbetrekkingen met Europa en Amerika belangrijk zijn toegenomen, terwijl men eveneens gunstige verwachtingen koestert van de nieuwe scheepvaartverbinding met Triëst.

Het zal wel de handel in copra (gedroogde klapper) zijn, die de Maleische handelaren schadeloos zal moeten stellen voor de inspanning, welke zij hebben ontwikkeld.

Met dien coprahandel komt er veel geld onder het volk. Hij neemt steeds toe, omdat de groote afnemers Europa en Amerika dit artikel noodig hebben.

voor de fabricage van boter en kaas, terwijl Indië de olie er van noodig heeft voor braadolie.

De inlander gebruikt de boter met cocosvet gemengd voor medicijn tegen ingewandsziekten (Oetoesan Malaijoe 18 October 1919).

Preventief in hechtenis gestelde personen in de gevangenis ter hoofdplaats Benkoelen (eiland Sumatra). Hadji Mohamad, voorzitter van de Sarikat-Islam-Afdeeling ter hoofdplaats Benkoelen en uitgever van het Maleische Nieuwsblad „Poetra Hindia", is, wegens overtreding van het Drukpersreglement, ter hoofdplaats Benkoelen in preventieve hechtenis gesteld. Aan deze arrestatie ging die van den redacteur der Poetra Hindia, J. Hassan, vooraf.

Deze laatste had, nadat hij reeds 14 dagen in de gevangenis had doorgebracht, de flesch, die de geheimen bevatte, geopend en verklaard dat het artikel, dat tot de vervolging aanleiding had gegeven, geschreven was door Hadji Mohamad, hetgeen hij bewees door de copie van het stuk over te leggen.

J. Hassan werd daarop in vrijheid gesteld en Hadji Mohamad kwam in zijne plaats.

Deze aangelegenheid is nog steeds in behandeling.

Met betrekking tot het bewuste artikel in de Poetra Hindia zegt „Tas" in de „Oetoesan Melaijoe" van 16 October 1919, dat aan dat stuk tal van andere personen hebben medegewerkt en dat dit reeds bewezen is ten opzichte van den persoon van den hulponderwijzer op de IIe school te Benkoelen, Dahlan, die, 3 dagen na de arrestatie van Hadji Mohamad, eveneens in de gevangenis werd gezet en daarin nog verblijf houdt.

Voorts zijn Taloe, assistent Demang en Idoen, hulponderwijzer aan de school te Tais, te dezer zake uit hunne functiën geschorst.

En naar de handelingen van de andere medewerkers wordt nog een onderzoek ingesteld.

Ten aanzien van het verleden van Hadji Mohamad merkt de schrijver op, dat hij, nu ongeveer 3 jaren geleden, bij het begin van de Sarikat-Islam-beweging in Benkoelen, dáár ook reeds ageerde en toen de „Poetra Hindia" oprichtte.

Het was destijds een belangrijke pennestrijd in dit blad met de „Tjahaija Sari Tjermin", waarin Soetan Andomo tegen de beweging van de Sarikat-Islam in Benkoelen optrad en aan Hadji Mohamad persoonlijke nevenbedoelingen verweet, met het gevolg dat, met het verdwijnen van de „Poetra Hindia", ook die pennestrijd ophield.

De *Tjahaija Sari Tjermin* werd spoedig daarna ook niet meer uitgegeven en toen kwam op 30 Juli 1919 de *Poetra Hindia* weer te voorschijn met Hadji Mohamad als uitgever.

Hij was overwinnaar in dezen strijd gebleven en schreef sedert dien tijd er maar op los, met het gevolg als boven vermeld.

De Menangkabauer zij planter of handelaar, doch geen loontrekker. Deze raad wordt aan het Menang-Kabausche volk gegeven door Datoe Soetan Maharadja, gepensionneerd Djaksa en wel in de *Oetoesan Melaijoe* van 22 October 1919; in de eerste plaats op grond van het feit, dat de voorouders altijd planters en handelaren zijn geweest.

Planten beteekent door eigen inspanning in zijn eigen levensonderhoud voorzien en de gunstige uitkomsten daarvan kan men waarnemen in Deli, waar de meeste Europeesche planters in aanzienlijken geldelijken welstand het land verlaten.

En hoevele sawahvelden en rijke klappertuinen zijn er niet in het land van Menangkabau achtergelaten door de voorouders, die van geen loontrekken wilden weten?

Slaat men nogmaals een blik op de Oostkust van Sumatra, dan kan men zien hoe de planter en de handelaar in de groote Maatschappij daar meer geëerd worden dan zelfs de Gouverneur.

De Menangkabauer spitse dus zijne gedachten niet op den wensch om een zeker traktement in loondienst te verwerven.

De schrijver, afkomstig uit Soelit Ayer uit de XX Kota's, is gepensionneerd Djaksa en kan dus tot op zekere hoogte als voorbeeld dienen.

Vergrijsd in den Staatsdienst mocht het hem niet gelukken geldelijken welstand te verwerven, terwijl tal van zijne landgenooten zich als planters, handelaren, leveranciers of als aannemers gemakkelijk geldelijk kunnen bewegen.

Als een meer actueel voorbeeld kan dienen, dat de Hoofddjaksa te Padang, Intji Datoe di Negeri Rangkajo Besar, die op hoogen leeftijd is, steeds tractement heeft ontvangen en nog altijd even onbemiddeld is.

En stelt men daartegenover eens den persoon van Radja Mangkoeto, die, als koffie-transport-aannemer, zóóveel verdiende, dat hij naar Nederland kon vertrekken en een door een goudsmid van Kota Gedang vervaardigden kleinen waringinboom van goud aan een Nederlandsch Museum ten geschenke kon geven.

Bovendien bevorderde hij met zijn geld de industrie in Kota Gedang, waardoor die plaats groote bekendheid heeft gekregen ter Westkust van Sumatra.

De Javaan, zoowel de man als de vrouw, neigt meer naar het koelie-contract.

De sawahs en ladangs zijn op Java zeer veel in handen van de kapitalisten, met het gevolg, dat zij noch planten, noch handel drijven en de handel in handen komt van de Chineezen en Arabieren.

Anderen zoeken als loontrekkenden eene betrekking bij den Staat.

De Menangkabauer moet dit voorbeeld niet volgen, doch er naar streven planter of handelaar te worden, welke functiën hem meer eer en aanzien zullen verschaffen dan die welke de ambtelijke loontrekker geniet.

Samenstelling van het nieuwe bestuur van de Centrale Sarikat-Islam-Vereeniging. In het onlangs te Soerabaja gehouden congres van den Sarikat-Islam, is het Centraal Bestuur dier vereeniging thans samengesteld als volgt:

Voorzitter: de heer O. S. Tjokroaminoto.

Onder-Voorzitters: 1e. de heer Abdoel Moeis; 2e. de heer Soerjopranoto.

1e Secretaris: de heer Sosrokardono.

2e Secretaris: de heer Brotosoehardjo.

3e Secretaris: de heer Rachmat.

Adviseur: 1e. de heer Hadji Achmad Dachlan; 2e. de heer Djojosoediro.

Commissarissen: a. voor Noord-Sumatra de heer Mohamad Samin; b. voor Zuid-Sumatra de heer Bratanata; c. voor Borneo de heer Amir Hasan.

En verder: 1e. de heer Hasan Djajadiningrat; 2e. de heer Soekirno; 3e. de heer Semaoen; 4e. de heer Hadji Achmad Siadrili; 5e. de heer H. August Salim; 6e. de heer Alimin; 7e. de heer Hadji Fachroedin; 8e. de heer Abikoesno Tjokrosoejoso; 9e. de heer Marco.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Viering van den geboortedag van den Chineeschen Wijze Kong-Hong-Tjoe en opening van het Lie-Hak-Hauw-gebouw (meisjesschool) te Buitenzorg.

I.

Op de gebruikelijke wijze is 20 October 1919, des morgens tusschen 9 en half 10 uur, te Buitenzorg de geboortedag van den grooten Chineeschen profeet door de Chineezen gevierd in het gebouw van de Tjong-Hoa-Hwee-Kwan-Vereeniging aldaar.

Het feest werd geopend door den heer Kwee-Tek-Hoey, vice-president van gemelde vereeniging en als vervanger van den voorzitter.

De luitenant Thung-Tjoan-Ha liet zich verontschuldigen tengevolge van verhindering.

De heer Kwee-Tek-Hoeij heette alle aanwezigen, 170 in getal, waaronder 20 Chineesche dames en meisjes, welkom en deelde mede dat het nu de 17de maal was, dat het geboortefeest van den Profeet Kong-Hong-Tjoe in deze vereeniging en in het vereenigingsgebouw werd gevierd.

Gelukkig kon hij constateeren, dat de opkomst vrij wat aanzienlijker was dan 17 jaar geleden en hij twijfelde er niet aan of de aanwezigen zouden heden met hunne gedachten zijn in de provincie Shantung, alwaar de groote Wijze werd geboren, leefde en begraven, nu ongeveer 2000 jaar geleden.

Na deze toespraak traden de leerlingen van de Tjong-Hoa-Hwee-Koan te Buitenzorg in rijen naar voren tot aan het portret van den Profeet en bewezen daar hunne hulde door driemaal het hoofd te buigen en het lied Kong-Seng-Ko te zingen.

Verder stond een der onderwijzers van de Buitenzorgsche school, de heer Tjio-Pek-Ho op en wees de leerlingen op het mooie en nuttige van de leer van den Chineeschen Wijze, terwijl hij het werk van de Chineesche school der vereeniging prees.

Ten slotte zongen de leerlingen het lied Kuo-Yo, waarna de aanwezigen, waaronder men den Chineeschen Consul-Generaal, den heer Ouw-Yang-Kee en diens echtgenoote opmerkte, zich begaven naar het schoolgebouw Tiong-Hoa-Lie-Hak-Hauw, hetwelk naast het Vereenigingsgebouw is gelegen.

Het openen van dit schoolgebouw, dat door de bemoeienis van den heer Thung-Tjoen-Pok en ten behoeve van de Chineesche meisjes tot stand kwam, nam meer tijd in beslag, n.l. van 11 uur 's morgens tot kwart voor één uur 's namiddags en geschiedde in tegenwoordigheid van de heeren Ouw-Yang-Kee, Kwee-Tak-Hoeij, Aug-Yan-Goan en mejuffrouw Wu-Chi, onderwijzeres aan deze nieuwe meisjesschool.

Het was wel jammer, doch doordien het inmiddels laat werd, moest van enkele nummers van het programma worden afgezien.

De thee werd rondgediend, de leerlingen van de Tiong-Hoa-Hwee-Kwan-school te Buitenzorg zongen de liederen Tiong-Hoa-bin-Kok, Kokko en Kuo-Yo, terwijl de leerlingen der Fröbelklasse, onder begeleiding van een viool, welke door mejuffrouw Mangold (onderwijzeres) werd bespeeld, eveneens een lied ten beste gaven.

Het is een goede daad geweest dat men tot de oprichting van deze meisjesschool is overgegaan, want deze inrichting zal niet alleen de ontwikkeling der Indische Chineesche meisjes bevorderen, doch het onderwijs zal tevens een blik doen slaan op de Chineesche vrouwenbeweging in Groot-China.

En daarop wezen vooral de aanwezige Chineesche sprekers in hunne toespraken.

De Chineesche Consul-Generaal, de heer Ouw-Yang-Kee, was daarbij kort en drukte zijne tevredenheid uit dat de plechtigheid speciaal het onderwijs gold, daarbij memoreerende hoe het onderwijs in Groot-China was.

Het onderwijs voor vrouwen heeft dáár ten allen tijde bestaan, zeide hij, doch dat was alleen „Huisonderwijs" en dat was niet uitgebreid genoeg om de vrouwen belangrijk vooruit te brengen.

Thans is het geheel anders. Er zijn niet alleen in Groot-China tal van scholen opgericht, waar de vrouwen de noodige huishoudkennis kunnen opdoen, doch er zijn nu tal van onderwijsinrichtingen waar men algemeene en sociale wetenschap kan studeeren.

En dat is juist wat de vrouw zoo noodig heeft, wil zij later aan hare roeping als moeder voldoen.

Al was het dat de Chineesche vrouw in Groot-China vroeger slechts Huisonderwijs genoot, toch waren er toen reeds vrouwen die zeer vaardig waren met de pen en reeds geschiedenis schreven en verzen maakten.

Dit feit wees er op, dat de vrouw zeer goed in staat is zich intellectueel te ontwikkelen en dat, als het onderwijs in goede banen wordt geleid, dit veel nut kan stichten.

Reeds zijn er vele Chineesche vrouwen die in de provincie hare kennis ter beschikking stellen van het publiek, doch dit onderwijs is nog niet geheel en al goed geregeld.

Het zou zeer jammer zijn, als de Chineesche vrouwen zich niet aan het onderwijs lieten gelegen liggen en den tijd te veel benutten met het hazardspel en de spreker hoopte dan ook, dat de oprichting van deze nieuwe school er toe zou bijdragen dat men het hazardspel zou laten varen en den waren weg zou weten te vinden.

De toespraak van den heer Kwee-Tek-Hoeij was uitgebreider en gaf daarbij een overzicht van het ontstaan der tegenwoordige Chineesche scholen in Ned.-Indië [1]).

In de maand Juni 1900 werd een brief rond gezonden, waarin de heeren Phoa-Keng-Hok, Khoe-A-Fan en nog eenige andere personen te Batavia steun verzochten voor het doel dat zij beoogden, n.l. eene vereeniging te stichten van Chineezen dáár ter plaatse.

Dit was de T. H. H. (Tjiong-Hoa-Hwee) vereeniging, welke ten doel had o.m. scholen op te richten, zoowel voor jongens als voor meisjes.

Twee jaar later werd te Buitenzorg de T. H. H. K. (Tjiong Hoa Hwee Kwan) vereeniging opgericht met een school, welke gedurende 2 jaren als een tak van de Bataviasche school werd beschouwd.

Deze vereeniging ontving 14 jaren na de oprichting rechtspersoonlijkheid van het Europeesch Bestuur.

In de laatste 17 jaren genoten ongeveer 10,000 leerlingen onderwijs op deze school, waaronder een paar honderdtallen meisjes.

In het begin was het de meening van vele Chineezen, dat het onderwijs voor vrouwen nog niet zoo noodig was en werden de weinige meisjes, die op school gingen, van de jongens gescheiden gehouden, terwijl het denkbeeld om afzonderlijk scholen voor meisjes op te richten praktisch niet uitvoerbaar was wegens gebrek aan leerkrachten.

Eerst sedert 10 jaren beschikt men over vrouwelijke leerkrachten uit Groot-China en dat aantal is nog zeer gering, terwijl de meisjesschool te Batavia pas sedert 4 jaren over eigen Chineesche onderwijzeressen beschikt.

In de laagste klasse van de Buitenzorgsche school zijn de meisjes niet van de jongens gescheiden.

Op deze school leerden de meisjes vroeger reeds naaien, borduren enz., doch het was zeer ongeregeld.

Pas in het jaar 1916 is dit onderwijs zóódanig geregeld, dat 2 maal 's weeks deze handwerkles gedurende 2 uren wordt geleid door mejuffrouw Mangold.

(Wordt vervolgd.)

[1]) Aangezien de mogelijkheid bestaat dat dit onderwerp de belangstelling heeft van enkele lezers, wordt deze toespraak hier eenigszins uitgebreid weergegeven.

LITERATUUR-OVERZICHT.

De West-Indische Gids.

Inhoud van de Dec.-afl.: Sanitaire beschouwingen in verband met immigratie van werkkrachten in Suriname, door Dr. R. Römer (wordt vervolgd). — De kleeding der Surinaamsche bevolkingsgroepen in verband met aard en gewoonten, door Th. B. van Lelyveld. Slot: De immigranten (met ill.). — Het leven op St. Eustatius omstreeks 1792, medegedeeld door Dr. J. de Hullu. — Houtdistillatie in Suriname, door H. J. Homulle. — De verzekeringskas van de firma Kersten en Co. te Paramaribo, door B. J. Kluvers. — Memorie van het Comité tot bevordering van den Middenstandslandbouw in Suriname. — Boekbespreking. — Uit de pers. — Bibliographie. — Mededeelingen.

Mededeelingen Burgerlijke Geneeskundige Dienst.

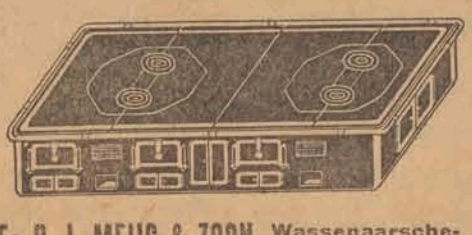
Deel VI van jaargang 1919 bestaat uit een studie van Dr. N. H. Swellengrebel en J. M. H. Swellengrebel-de Graaf: Beschrijving van de larven der Ned.-Indische Anophelinen (met tal van afbeeldingen).

In- en Uitvoer.

In het nummer van 21 dezer een gedocumenteerd artikel van Dr. H. C. Prinsen Geerligs over de verhouding van met Inlandsche en met Europeesche cultures beplante grondoppervlakte en daarvan verkregen oogsten op Java. Schr. toont o.m. aan, dat de met producten voor de Europeesche markt beplante oppervlakte slechts een klein gedeelte uitmaakt van de totale bouwbare bodemuitgestrektheid van Java.

De Tropische Natuur.

Uit den inhoud der Dec.-afl.: Dr. S. H. Koorders † 16 Nov. 1919, door Docters van Leeuwen. — Naar den top van den Tjikorai (met ill.), door Andjing-Oetan. — Een weinig eischende aquarium-visch, door Dr. P. van Ove. — Hollandsche bekenden in Indië. II. De gemeene kamille, door v. W. — Trinil, door C. A. Wisse. — Zijn de gibbons rechtshandig? door Dr. Z. Kamerling.

De Reflector.

No. 50 (van 30 Dec. 1919) is terecht getiteld: ,,Vliegnummer''; tal van foto's getuigen van de welverdiende hulde, gebracht aan de koene vliegeniers, gebrs. Smyth, bij hun bezoek aan Java. — Verder kieken met betrekking op een luchtreisje van den Gouv.-Generaal in eigen persoon. — In hetzelfde nummer o.m. nog het eerste gedeelte van een beschouwing over drukpers en journalistiek in Indië.

Weekblad voor Indië.

In No. 35 portret (met bijschrift) van den nieuwen resident van Soerabaja, den heer Schippers. — J. P. beschrijft ,,Een stukje van het Oost-Javaansche bergland'' (Ardjoeno-Weliran). — No. 36 geeft kieken (met beschrijving) van de historische vliegtocht gebrs. Smyth. — Verder een artikel van ,,Paideia'' over de ,,loutering'' van de Inlandsche beweging; benevens een beschrijving (met mooie plaatjes) van de Minahassa (van Langowan naar Kawangkaon); en het slot der artikelenreeks ,,Javaansch muziekschrift'', door L. Bandara.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 24: Een Chinees in den Volksraad over den Chineeschen koeli in Deli, door Dr. R. Broersma. — Klauwbeslag bij runderen, door J. F. C. Raabe. — Bastverkoop en kina-analyses, door Dr. H. L. H. Zakrzecki. — In de rubriek: Landbouwberichten uit Indische bladen o.m.: Nieuwe belastingen voor de cultures. — Kromo en de voedselvoorziening. — Emigratie. — Prof. Roepke. — Javanen-kolonisatie.

Van Wee en van Vree.

Twee schetsen uit het land der Alfoeren op Ceram, door H. Krayer van Aalst (Den Haag, Boekhandel van den Zendings-Studie-Raad).

Evenals het van denzelfden schrijver verschenen ,,Liefde-Macht'' zijn deze schetsen geheel op feiten gegrond en berusten ze op eigen waarneming en medeleven. Interessante foto's verluchten den tekst.

Congres Taal-, Land- en Volkenkunde van Java.

We ontvingen het programma van het eerste Congres voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Java, te houden te Soerakarta op 24, 25 en 26 December 1919. Behalve eene vermelding der namen van eere- en comité-leden, bevat het een uitvoerig overzicht van de lakon Soedamala (wajang poerwa-voorstelling), welk stuk den 2en congresdag vertoond zal worden, en van het tooneelstuk ,,Dewi-Angreni'' (wajang orang), hetwelk gespeeld wordt den 3en congresdag.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 43: De Gouverneurs-Generaal van Oost-Indië. XIII. Rijcklof van Goens, door N. — Reisherinneringen uit Indië. Soerabaja, door K. (wordt vervolgd). — Noodzaak en nut van volksonderwijs voor den modernen Javaan, door E. L. K. Schmülling (met voorwoord van mr. J. H. Abendanon. — Uit het dagboek van een Hollander in Indië. IV. 'n Regenbui, door J. Croiset.

Ned.-Ind. Bladen v. Diergeneeskunde en Dierenteelt.

Behalve de bijdragen, welke van zuiver vakkundigen aard zijn, vindt men in afl. 4 van dl. XXXI van bovengenoemd tijdschrift nog de volgende opstellen: Zelfmoord bij dieren, door J. F. C. Raabe. — Dierenteelt en dierenartsen, door Dr. B. Vrijburg. — Nogmaals reorganisatie van den diergeneeskundigen dienst en dierenteeltconsumenten, door C. S. Jeronimus. — Een typisch voorbeeld van coöperatief bedrijf. — Veeteelt op Java, door C. S. Jeronimus.

De Ingenieur.

In No. 3 geeft de ir. A. A. Meijers, onder het opschrift: ,,Technische lessen en vraagstukken op het gebied van den Indischen havenbouw'', een uiteenzetting van het ongeval dat op 28 Februari 1919 te Soerabaja plaats heeft gehad bij den bouw van de steenkolenkade, welk werk onder directie van den schr. is ontworpen en werd uitgevoerd (een tegenvaller, waarvan de herstelling op ƒ 750.000 geschat is). — In hetzelfde nummer nog een stukje van ir. R. A. van Sandick. Ingenieurs voor den Indischen post-, telegraaf- en telefoondienst.

Verdediging van Ned.-Indië.

Bij H. D. Tjeenk Willink en Zoon te Haarlem verscheen een brochure, getiteld: De verdediging van Nederlandsch-Indië met een vloot van klein materiaal, door E. J. Langelaan, oud-luit. ter zee 1e kl. Met een bijdrage van luit. ter zee 1e kl. A. Vos Jr.: De ontwikkeling van de onderzeeboot. Uitgegeven in opdracht van de Kon. Ned. Vereeniging ,,Onze Vloot''.

Nederlandsch-Indisch Rubbertijdschrift.

Onder andere artikelen bevat het 15 Dec.-nummer: Een nieuwe uitvinding op rubbergebied. Het tapvlak voor afstroomend regenwater gevrijwaard, door H. van Meurs (Naschrift). — Brand in rubber rookhuizen (met ill.). — De positie van Singapore ten aanzien van de rubbercultuur in omliggende landen. — Gezamenlijke actie der administrateurs van cultuur-ondernemingen, door G. J. Zuyderhoff.

Locale Raden.

De hr. J. B. Ruzius beëindigt in afl. 12 zijne beschouwingen, getiteld ,,De Indische gemeenten en de onderwijsvoorziening''. — In de rubriek ,,Decentraliana'' een uit de ,,Waterstaatsingenieur'' overgenomen stuk betreffende ontslagweigering aan ingenieurs en opzichters bij den Waterstaat.

Holland's East India.

Er is wederom een nieuw Indisch tijdschrift opgericht; het eerste nummer is van 5 Dec. 1919 en getiteld: Holland's East India, a fortnightly commercial, economical and general Review. Editor-Publisher: A. A. van der Kolk, Buitenzorg. Editor in Europe: J. W. A. Croiset van Uchelen, The Hague.

Het 1e nummer bevat een vrij lang artikel (geïllustreerd o.a. met het portret van Prof. Dr. M. Treub) over ,,the Department of Agriculture, Industrie and Commerce at Buitenzorg''. — Verder o.a. ,,Long lease'' in Holland's East India. — Commerce with the Dutch East Indies, by K. Wybrands. — Peeps in Holland's East India. Buitenzorg (met mooie illustraties). — Steel-industry in Middle-Celebes. I. The ore-fields (ontleend aan een rapport van ir. J. Koomans).

The Dutch East-Indian Archipelago.

Beknopte inhoudsopgave van vol. II, No. 27: Rubber in Dutch West Borneo. — The hat industry in Java. — Industrialism growing in Dutch East Indies.

Handleiding Havenbeheer.

Als uitgave van het Departement van Burgerlijke Openbare Werken (Mededeelingen en Rapporten, Reeks V, Havenwezen No. 3) is een handleiding in twee deelen verschenen, samengesteld om te dienen tot voorlichting van hen, die in een of andere kwaliteit te maken hebben met het bedrijf of beheer der Ned.-Indische havens.

Onderafdeeling West-Ceram.

Voor de ambtenaren en officieren, die in de onderafdeeling West-Ceram dienen, werden door den toenmaligen kapitein van den generalen staf F. J. P. Sachse gegevens omtrent land en volk bijeengebracht, welke in nota-vorm zijn gedrukt (bij G. Kolff en Co. te Batavia).

In hoofdtrekken weergegeven, bevat die Nota: Aardrijkskundige beschrijving, voortbrengselen, klimaat, bevolking, middelen van bestaan, transportmiddelen, bestuurs-, politieke en economische toestand, verhouding tot het Ned.-Indische Gouvernement (historisch overzicht). — Verder een aantal Bijlagen, waaronder een uit ethnologisch oogpunt zeer belangrijke, getiteld: Het Kakihan-verbond op Ceram, volgens mededeelingen van den ter dood veroordeelden kapitein prang Marcus Kakiaij e.a.

Volgens een Voorbericht ligt het in de bedoeling deze Nota te verwerken in eene ,,Mededeeling'' van het Encyclopaedisch Bureau, handelend over het eiland Ceram in zijn geheel.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 4: Vorming van glycerine uit suiker, door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Galobelicus nicotianae Koningsberger (schadelijk insect), door J. E. A. den Doop, besproken door Prof. Dr. W. Roepke. — De Minangkabousche negari, door L. C. Westenenk, besproken door C. Lekkerkerker. — De overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen, zoomede de overige vaste rubrieken.

The Import and Export Trader.

Het Januari-nummer bevat een uitgebreid en geïllustreerd artikel over ,,The Deli Company and the Amsterdam Sumatra tabacco market''. — Verder o.m. gegevens over ,,Plantations in the Dutch East Indies of perennials''.

De Taak.

Op de navolgende bijdragen in het weekblad ,,De Taak'' wordt de aandacht gevestigd; de cijfers tusschen haakjes geven het nummer aan waarin ze voorkomen. Dr. G. A. J. Hazeu (met portret), door H. Dj. (12—13). — Padi-opkoop (13—14). — De Deli-assistenten-regeling. — Indische revolutionarisme (15). — Dessaraden.

— Het C. S. I. Congres (26 Oct.—2 Nov. 1919), door H. A. S. (16). — De veldpolitie. — Het rapport-Hazeu. — Het C. S. I.-Congres (18). — Het Regeeringsbeleid. — Nationalisme, door Dr. Ratu Langie (17). — De Indonesiër en zijn grond, door B. ter Haar Bzn. (bespreking van Prof. van Vollenhoven's onder dien titel verschenen geschrift (20).

Mededeelingen Alg. Proefstation der A. V. R. O. S.

Op de twee jongste zeer belangrijke publicaties van dit Proefstation zij de aandacht gevestigd (in andere bibliografieën vonden we deze niet vermeld) n.l.: Algemeene serie-No. V. Dairi. Inlandsche en Europeesche landbouw in verband met aansluiting aan het wegennet van Sumatra's Oostkust, door H. Loos (met schetskaart der Dairi-landen); en No. VI: Productiecijfers van oliepalmen, door Dr. A. A. L. Rutgers; en Vetbepalingen bij oliepalmvruchten, door ir. Jhr. F. C. van Heurn (beide geïllustreerd).

* * *

Tweede Koloniaal Onderwijscongres, 's-Gravenhage 22, 23 en 24 October 1919. Stenografisch verslag (Den Haag, Drukkerij Korthuis).

Nota betreffende de plannen tot ombouw van den spoorweg ter hoofdplaats Bandoeng (Bandoeng, 1919).

Verbond van Vereenigingen van Landsdienaren. Request aan Zijne Excellentie den Gouv.-Generaal van Ned.-Indië, houdende verzoek om verbetering van de pensioenen. Juli 1919. Afschrift aangeboden aan de Leden van den Raad van Indië, den Volksraad, de Tweede Kamer der Staten-Generaal, enz. (Batavia, 1919).

Suriname.

Blijkens de ontvangen nieuwsbladen en tal van particuliere berichten is het in Suriname een en al beweging, men mag zelfs zeggen gisting, inzake de salarisregeling van landsdienaren. Ons zijn toegezonden de ,,Ontwerp-regeling van eene Algemeene Herziening der Bezoldigingen van het Personeel in 's Lands dienst in Suriname'' (Overdruk van het Gouv. Advertentieblad van 3 December 1919) en het ,,Rapport van de Commissie van Prae-Advies, ingesteld door het Sur. Onderwijzers-Genootschap, inzake de ,,Bezoldigingsregeling'' van het Personeel in 's Lands dienst in Suriname''.

Het bestuur van het onderwijzersgenootschap verzocht hierbij onzen steun, opdat bij de behandeling en vaststelling van een salarisregeling voor onderwijzers in Suriname rekening worde gehouden met de wenschen in het Rapport neergelegd.

Bij een bespreking in ons nummer van 7 Augustus 1919 van een verzoekschrift door de Vereeniging van Gouvernements bureau-ambtenaren in Suriname den Gouverneur aangeboden, gaven wij als onze meening te kennen, dat de wenschen der Vereeniging niet onbescheiden waren. Wij voegden er aan toe niet te twijfelen, of Bestuur en Regeering zouden daaraan tegemoet komen, in het belang van de ambtenaren, maar in de eerste plaats in het belang van den dienst.

Op 26 November heeft te Paramaribo een druk bezochte vergadering van landsdienaren van allerlei rang plaats gehad onder leiding van den heer *Esser*. Na een uitvoerige gedachtenwisseling werd de volgende motie aangenomen:

,,De landsdienaren in de kolonie Suriname, ten deele georganiseerd in de Vereeniging voor Gouvernements Bureauambtenaren in Suriname, den Bond van Ambtenaren bij den Actieven Dienst der Belastingen in Suriname en de Vereeniging van Bureau- en verder personeel in dienst van het Militair Hospitaal te Paramaribo, ten deele niet in bepaalde organisaties ondergebracht,

In groote meerderheid tezamen gekomen op Woensdag 26 November 1919 des avonds 8 uur in het Kinotheater Bellevue, voor het houden van eene betooging voor salarisverbetering op deugdelijken grondslag voor alle landsdienaren in deze kolonie,

van oordeel:

dat reeds in zeer normale tijden, lang voor het uitbreken van den thans geëindigden wereldkrijg, de loonen, inzonderheid die der lagere ambtenaren, beambten en andere landsdienaren, ten eenenmale onvoldoende waren om behoorlijk te voorzien in de redelijke eischen, die aan het levensonderhoud gesteld mogen worden, zoodat reeds jaren her salarisverbetering voor de landsdienaren dringend noodig was;

dat sedert het uitbreken van den oorlog de onvoldoendheid van de salarissen door de enorme stijging der prijzen van de allereerste levensbehoeften zich in nog sterkere mate heeft doen gevoelen, zoodanig zelfs, dat moet worden geconstateerd, dat er sedert dien en nog heden ten dage ondervoeding van vele landsdienaren en hunne gezinnen plaats vindt;

dat aan dezen toestand, zoowel in het belang van de landsdienaren zelf als in dat van den Landsdienst ten spoedigste een einde dient te worden gemaakt;

dat het eenige afdoende middel daartoe is den landsdienaren voor het heden en de toekomst een behoorlijk salaris te verzekeren;

dat het Bestuur van deze kolonie, ofschoon reeds eenige jaren erkennende de noodzakelijkheid van salarisverbetering voor alle landsdienaren eerst een tweetal weken geleden er toe is overgegaan eene commissie in te stellen, aan welke is opgedragen den Gouverneur van voorlichting te dienen omtrent een door Zijne Excellentie ontworpen regeling betreffende deze materie;

dat elk uitstel in dezen voor de landsdienaren verlenging van hun zeer benarden toestand beteekent;

dat echter slechts eene salarisverbetering op deugdelijken grondslag aanbeveling verdient en dat tegen eene onvoldoende regeling met kracht dient te worden opgekomen;

dat ter bereiking van het voren omschreven doel eendrachtige samenwerking tot het einde toe van alle landsdienaren hoogst gewenscht is;

van oordeel wijders, dat de landsdienaren in dienst van het Militair Hospitaal te Paramaribo, hoewel bezoldigd uit 's Rijks kas, evenzeer onder te lage loonen lijden en het wenschelijk is ook dat personeel te betrekken in de nieuwe salarisregeling.

Spreken als hun gevoelen uit:

dat met alle gepaste middelen moet worden bevorderd, dat de verbetering der salarissen op deugdelijken grondslag zoo spoedig mogelijk in werking zal treden; en dat het daarvoor in de eerste plaats noodig is de door den Gouverneur ingestelde Commissie zoo volledig mogelijk in te lichten, om na het bekend worden van het rapport der Commissie, in onderling overleg te overwegen wat in eendrachtige samenwerking verder te doen zal zijn.''

,,De Surinamer'' van 30 November, de vergadering besprekend, zegt daarvan het volgende:

,,Aan den leider en allen onze gelukwensch voor de waardige en doeltreffende wijze waarop deze actie gevoerd is. Zij kan niet anders dan ieders goedkeuring wegdragen.

Deze actie is een voorbeeld voor vele dergelijke acties in Nederland gevoerd, en bij kennisneming er van zal de waardeering voor de landsdienaren van Suriname in Nederland zeer zeker toenemen. En wij twijfelen er ook niet aan, dat zoowel het Bestuur alhier als de Regeering in Nederland deze waardeering op daadwerkelijke wijze toonen zal.''

* * *

Bestuur en Regeering staan voor een inderdaad moeilijke en veelomvattende taak. De regeling moet afdoende zijn, juist omdat ze zoolang is uitgebleven, doch zal ze afdoende zijn dan zal ze zeer veel geld kosten, maar goed besteed geld. Onvoldoende bezoldigde ambtenaren zijn de duurste die men heeft.

Ook de salarisregeling van de bijzondere onderwijzers zal heel wat moeilijkheden opleveren. Reeds zagen wij in ,,De Nederlander'' van 22 Januari een ingezonden stuk van het ,,Christelijk Onderwijzersgenootschap Broederschap'' in Suriname, waarin de hulp van het blad wordt ingeroepen om te komen tot gelijkstelling van het bijzonder en het openbaar onderwijs.

* * *

Volgens de Surinaamsche bladen is te Paramaribo opgericht de Vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname. Blijkens artikel 2 harer statuten, stelt

zij zich ten doel de bevordering van handel en nijverheid in Suriname, in den ruimsten zin des woords.

De vereeniging meent, dat er, naast de bestaande Kamer van Koophandel en Fabrieken te Paramaribo, ruimte is voor een lichaam, dat — tot zekere hoogte in dezelfde richting werkende — meer in het bijzonder beoogt een stelselmatige studie van de voornaamste economische vraagstukken der kolonie.

Daarnevens zal zij zich toeleggen op het verzamelen van statistische gegevens.

Zij vertrouwt, dat de medewerking, die daarvoor van verschillende kanten noodig zal zijn, haar niet zal worden onthouden. Te meer niet, waar de gegevens zullen strekken ten algemeenen nutte. Zoo ligt het bijvoorbeeld in het voornemen om jaarlijks een economisch overzicht betreffende de kolonie te doen verschijnen.

De studie der staathuishoudkundige vraagstukken zal kunnen leiden tot het uitbrengen van rapporten en adviezen omtrent handel en nijverheid, en — waar noodig — het indienen van adressen bij de bevoegde machten.

Het initiatief tot de oprichting werd genomen door de volgende lichamen (in alphabetische volgorde vermeld): Balata Compagnie Suriname, Curaçaosche Handel Mij., voorheen Sträter Esser en Co., C. Kersten & Co., Nederlandsche Handel Mij., Nederlandsch-Indische Gas Maatschappij, Surinaamsche Bank.

Andere lichamen — en ook personen — kunnen, op de voorwaarden in de statuten vermeld, tot het lidmaatschap der vereeniging worden toegelaten.

Het bestuur bestaat uit de heeren G. Calkoen, voorzitter; S. Beck, ondervoorzitter; G. van Dien Jr., commissaris. Secretaris is de heer W. Kraan.

* * *

Het Stenografisch Verslag van het Koloniaal Onderwijscongres is nu uitgedeeld. Daarin bladerend vonden wij op blz. 37 deze woorden den heer Benjamins in den mond gelegd: „Ik meen, dat de Moravische Broeders geen scholen hebben in het binnenland. Wel zijn er een aantal districtsscholen bij de Boschnegers in het binnenland, maar bij de Indianen niet voor zoover ik weet..."

Het verslag is hier natuurlijk onjuist. De Moravische Broeders hebben behalve de scholen in de Districten een 12-tal scholen bij de Boschnegers.

* * *

„De West-Indische Kalender", die wij nu ontvangen hebben, is inderdaad een zeer nuttige aanwinst voor kantoor en studeerkamer. Wij hopen, dat de onderneming ook een financieel succes zal zijn en dat de uitgave ook in de volgende jaren plaats zal hebben. Alsdan een wensch: voor elke maand een andere mooiere kiek.

* * *

Op het Voorloopig Verslag van de Eerste Kamer over de Surinaamsche begrooting voor 1920 komen we in ons volgend nummer terug.

Curaçao.

Verbetering.

In ons stukje over „Een nieuwe Protestantsche kerk" staat gedrukt het tegenovergestelde van wat wij schreven. Men leze den laatsten zin aldus: „Het is niet onwaarschijnlijk, dat anderen dit voorbeeld zullen volgen."

Koloniale Historische Studiën.

Verleden week is op eene andere plaats in ons blad melding gemaakt van de oprichting van een comité voor koloniale historische studiën. Met ingenomenheid hebben wij daarvan kennis genomen en ten zeerste hopen wij, dat ook aan Curaçao de noodige aandacht zal worden gewijd. Daaraan behoeft geen afbreuk te doen, dat een speciaal Curaçao-deskundige onder de leden van het bestuur niet genoemd wordt. Mr. van Brakel, bekend door zijne publicaties over de West-Indische Compagnie in het algemeen, zal allicht ook hier een wegwijzer kunnen zijn.

Bijzonder aantrekkelijk lijkt ons, dat men ook de wetenschappelijke geschiedvorscherij wat betreft de geschiedenis van den tegenwoordigen tijd, wil bevorderen. Hiervoor zijn verbindingen met de kolonie noodig, daar, wat Curaçao betreft, de archieven van 1830 niet overgebracht zijn. Omgekeerd zou men er o.i. op bedacht moeten zijn, om den geschiedvorschers in de kolonie de behulpzame hand te bieden bij onderzoekingen, die hier te lande moeten plaats vinden.

Wij stellen ons voor met belangstelling de werkzaamheden van het comité te volgen.

De Begrooting.

Het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer brengt weer tal van vragen naar voren. Meer en meer blijkt, dat, wat Nederland betreft, dit gedeelte der Staten-Generaal heel wat meer deskundig en belangstellend is dan hare zuster aan de overzijde van het Binnenhof. Herziening van het belastingstelsel, de samenstelling van den Kolonialen Raad met de motie over de benoeming van Mr. Ellis, de beweging op St. Martin, de bezoldiging der ambtenaren in verband met het toelagen-stelsel, de voorziening in de behoefte aan stroo voor de vlechtindustrie — al deze onderwerpen maken een punt van bespreking uit. Bovendien zijn een tweetal, de samenstelling van den Raad en de afscheiding der Bovenwindsche eilanden, nog nader besproken in het ontwerp tot wijziging van het Regeeringsreglement in verband met de aanstelling van één gezaghebber voor de drie eilanden.

Als een soort ultimatum staat aan het slot van het uittreksel in de „N. R. Ct.":

„Sommige leden hebben den minister in overweging gegeven, dit wetsontwerp terug te nemen en met bepalingen aan te vullen betreffende een andere wijze van samenstelling van den Kolonialen Raad. Indien Z.Exc. niet bereid mocht zijn daartoe over te gaan, dan ontving men gaarne bepaalde toezegging, wanneer de samenstelling van den Kolonialen Raad zal worden gewijzigd."

Niettemin vreezen wij, dat het voorloopig bij woorden blijven zal.

Statistiek.

Eene vergelijking der op handel en scheepvaart betrekking hebbende cijfers over de tweede kwartalen 1917, 1918 en 1919, geeft voor de geheele kolonie de volgende uitkomsten:

	1919.	1918.	1917.
Invoer	f 1.867.627	f 1.948.897	f 1.710.231
Uitvoer	„ 1.343.416	„ 683.255	„ 672.025
Doorv.	KG. 23.687.556	KG. 1.299.957	KG. 15.109.888

West-Indische Kalender.

In samenwerking met „Oost en West" is door de West-Indische Kamer te Amsterdam een kalender uitgegeven, waarvan uit den aard der zaak niet anders dan goed te zeggen valt. Jammer, dat slechts vier verschillende foto's en daarbij geen van de Bovenwindsche eilanden, de 12 bladen sieren. Over de belangrijke inlichtingen achter de kalenderbladen een drietal opmerkingen, waartoe eene vluchtige inzage ons aanleiding geeft; de rechtsmacht in strafzaken der raden van justitie behoort tot het verleden, onder huisarbeid missen wij naast de Ver. Huisarbeid te Paramaribo de Vereeniging Huisvlijt te Willemstad, terwijl onder Pers V o z d i P u e b l o (gedeeltelijk Nederlandsch, gedeeltelijk Papiementsch) niet had mogen ontbreken.

Kleine Berichten.

Wij ontvingen Curaçaosche bladen tot 24 December l.l.

Al weer heeft een ernstige brand gewoed. De woning van den heer Haayen, juist tegenover de Koningin Emmabrug aan de Overzijde, met daaronder gelegen auto-garage, is afgebrand. De brandspuit voldeed niet aan de verwachtingen.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Het Bolsjewistisch gevaar.

Het blijft een hinken op twee gedachten. De bedrei-

ging wordt gevoeld telkens en telkens weer. Komt zij te na, dan worden maatregelen getroffen. De gewenschte uitslag, het afdoend resultaat, wordt niet gauw genoeg bereikt. In de landen, van waaruit de maatregelen genomen zijn, gaan protesten op tegen de offers in geld en menschen, men zegt laat de Russen toch vrij in 't zelf beredderen van hun zaken. Het gevaar is dan meestal wat minder dreigend geworden, de genomen maatregelen verslappen of worden ingetrokken. Na eenigen tijd zet de Bolsjewiki-beweging weer in kracht uit. De buurtstaten en die waarin de Bolsjewistische propaganda merkbaar is, worden weer ongerust. De kringgang begint weer.

De vraag is momenteel weer in volle actualiteit gebracht en de wijze van behandelen wijst op een voortzetten van een hinken op twee gedachten. Dit uit zich reeds in de manier waarop de toestand wordt bekeken. Moet aan de randstaten Georgië en Azerbeidjan in de Kaukasis, aan Polen en Letten in Oost-Europa hulp verleend worden als dammen, die den rooden vloed moeten tegenhouden, waar hij eenerzijds Perzië en Britsch Indië, anderzijds Midden Europa bedreigt? In Engeland is blijkbaar een partij, die Churchill tot voornaamsten leider heeft, er voor daar flink hulp te brengen, al wordt dit ook maar half toegegeven. De Raden-regeering wenscht en wil zich niet bepalen tot de binnenlandsche aangelegenheden, zegt men. Zij huldigt 't geloof, dat het Bolsjewisme alleen bestaanbaar is wanneer het algemeen in- en doorgevoerd wordt. De middelen, welke zij dienstig oordeelt om hare begrippen in de practijk om te zetten, zijn maar al te goed bekend. Deze partij acht 't daarom een internationaal belang om tegen de Soviët op te treden overal waar deze neiging toont om zich naar buiten te uiten; vreesde zij niet voor een al te moeilijke taak te staan, dan zou zij 't Bolsjewisme in Rusland zelf willen bestrijden. Door deze partij, die in Frankrijk ook aanhangers heeft, is 't besluit doorgevoerd om 't Britsche Middellandsche zee-eskader naar de Zwarte Zee te zenden, is het plan geopperd om 200.000 man naar de Kaukasische republieken te sturen en is de gedachte uitgegaan om maarschalk Foch met een zending naar Polen te belasten, teneinde uit te maken in hoever daar iets gedaan behoort te worden. Als van die missie Foch en van de 200.000 man niets komt, wijst dit er op, dat de stem van Asquith gehoor gevonden heeft, die er nog wel in schijnt te gelooven, dat vrede met Rusland mogelijk is en dit land zich tot zijn eigen aangelegenheden zal willen bepalen. Hulp aan Polen, Georgie, Azerbeidjan zou volgens die opvatting, maar leiden tot het aanmoedigen van een offensief van deze kleine staten. De Engelsche pers, die dit inzicht deelt, wijst er op, dat de 200.000 man door Engeland zou moeten worden gegeven, daar Frankrijk alle handen voor den weder-opbouw noodig heeft en strijdens moede is. Lloyd George, die tusschen de uitersten in staat, is voor een politiek van tegemoetkoming ten opzichte van Rusland. De randstaten kunnen, voor verdedigende maatregelen, wel steun in materiaal en voorraden krijgen, maar moeten zich zelf dan redden. Door bemiddeling van de coöperaties zal Engeland Rusland kunnen voorzien van artikelen, waaraan 't groote behoefte heeft. Volgens de laatste berichten, zou Churchill zich met een oplossing volgens deze zienswijze vereenigd hebben. De tweeslachtigheid tot stelsel verheven!

Zoo gaat 't ook in Siberië. De entente heeft hare troepen van daar teruggeroepen. Amerika en Japan zouden 't verder opknappen. Maar de Vereenigde Staten, die in hun eigen gebied een Bolsjewiki-jacht uitvoeren, hebben den lust verloren om op grooten afstand aan den strijd deel te nemen, hunne troepen hebben bevel gekregen terug te keeren. Nu moet Japan 't daar alleen klaar spelen. Japan spreekt ronduit uit in 't Bolsjewisme een wereldgevaar te zien en 't zich daarom tot taak te stellen den strijd door te zetten. Maar zal 't volbrengen van die uiterst moeilijke taak zijne krachten niet te boven gaan? Zullen de Japanners zich gedwee naar 't verre land laten opcommandeeren? Hierin zal wel weer een kritiek oogenblik komen en dan — dan wordt bij 't hinken op twee gedachten weer tot andere maatregelen overgegaan en de geschiedenis zal zich weer herhalen.

Entente, Volkerenbond of welke staten-organisatie moet hier beslissen? Alleen door de internationale kwestie als een vraag van algemeen belang te behandelen en door ,in onderling overleg tot het vaststellen van een te volgen en met beslistheid door te voeren lijn te komen, is aan het hinken op twee gedachten een einde maken. De poging om orde en organisatie te brengen in den tegenwoordigen economisch-financieelen chaos is van een Nederlander uitgegaan. Is er hier, of elders, ook geen invloedrijk man, die een poging aandurft om vastheid te brengen in de lijn, die te volgen is om 't Boljewistisch drijven tot Rusland te beperken?

Japan—China.

Graaf Oesjida, de Japansche minister van buitenlandsche zaken, heeft in de Volksvertegenwoordiging een verklaring afgelegd, die hoop geeft op een bevredigende oplossing van de z.g. Sjantoeng-kwestie. Volgens hem is Japan van den beginne af besloten geweest Kiautsjau aan China terug te geven; dit geschilpunt bestaat dus eigenlijk niet langer. Het andere, de Sjantoengspoorweg, is uit den weg te ruimen door een gezamenlijke exploitatie, overeenkomstig het Chin.-Jap. verdrag van 1918. De Jap. en de Chin. regeering werken samen om de goede verstandhouding te bevorderen en aan de anti-Japansche demonstraties een einde te maken. Japan is bereid China, voor zooveel noodig, financieel te steunen. 't Beijvert zich, in gemeenschap met andere mogendheden, om den vrede te doen terugkeeren tusschen de partijen, die elkander in N. en Z. China bestrijden.

Poulet bereikte Australië niet.

Door een bericht in the Times of India (Ml. Ed.) van 27 December staat nu vast, dat de Fransche vliegenier-kapitein Poulet en zijn medereiziger machinist Benoist Australië niet hebben bereikt. Hij heeft 't slechts tot Moulmein in Burma gebracht en is nu op de terugreis per schip naar Marseille. „Slechts" is hier in betrekkelijke beteekenis gebezigd, want de geheele prestatie is er toch eene van bijzondere stoutmoedigheid en volharding geweest. De reis, in circa 2 maanden van Parijs naar Burma, is vol wederwaardigheden en tegenvallers geweest. Zij werd ondernomen met een vliegtuig, dat hiervoor niet speciaal was ingericht, ook van de punten voor oponthoud was heel weinig voorbereid. 't Is een stuk geweest met den Franschen slag opgevat en doorgevoerd.

De reizigers zijn niet ontmoedigd. Zij waren voornemens de onderneming spoedig te hervatten, wellicht met een ander model vliegtuig, maar dan toch weer met Rhone-machines, zooals zij nu ook gebruikten, al zullen deze eenige wijziging hebben te ondergaan voor 't gebruik in 't warme klimaat. Zij zullen dan uitrustingstukken, a. a. z. naar vooruit te bepalen landingspunten zenden.

Luchtdienst Bombay—Karachi.

Een officieele mededeeling van den Postmaster-general maakt de instelling bekend van een post-luchtdienst tusschen Bombay en Karachi. In Januari beginnende en voortgezet, zoolang de ongunstige moeson het niet beletten zal, worden de vluchten gedaan in aansluiting met de aankomst en het vertrek van de mailbooten te Bombay. Voor de verzorging wordt een verhoogde frankeering gevergd, die geldt zoowel voor de brieven, die per mailboot verder worden vervoerd, als voor de brieven die in Engeland op de post gedaan worden, voorzien van „via Bombay—Karach air service".

De afstand tusschen Karachi, nabij de grens van Britsch-Indië en Beloedchistan aan de Perzische zee gelegen, en Bombay is ongeveer als die van Amsterdam tot Marseille, of van Batavia tot Padang eenerzijds of tot Lombok anderzijds.

Indiërs in Oost- en Zuid-Afrika.

De East Africa Merchant's committee heeft in Bombay een vergadering gehouden om uiting te geven aan de ontevredenheid over de uitsluiting der Indiers van de onder Britsche vlag gekomen gedeelten van Oost-Afrika. Bij de opening wees de voorzitter, Husseinbhoy A. Laljee, erop dat de Indiërs in de laatste 100 jaren veel hebben bijgedragen tot ontwikkeling van de bronnen van Oost-Afrika en tot bevordering van zijne handelsbelangen en hij noemde het een ironie der omstandigheden dat juist zij, die 't pad voor de Britten geeffend hebben, nu achtergesteld en zelfs met uitsluiting bedreigd werden. Hij sprak de hoop uit, dat 't koloniale departement die dwaling en dat onrecht zou herstellen. De vergadering nam een motie aan, waarin verontwaardiging wordt uitgesproken over het onrecht Britsch-Indische onderdanen in Oost-Afrika aangedaan, wier geslacht daar reeds eeuwen gevestigd was en die er pioniers voor de ontwikkeling zijn geweest, vóórdat een andere natie daar kwam, terwijl zij 't tevens zijn geweest die Groot-Brittannië in staat hebben gesteld er de vooraanstaande plaats te verwerven, welke 't daar inneemt. De meeting protesteerde krachtig tegen de pogingen van de blanke kolonisten om verdere immigratie van Indiërs te beletten en aan dezen zoodoende de meest elementaire rechten van 't Britsch onderdaanschap te onthouden. Zij drong er bij den Secretary of State op aan maatregelen te nemen opdat de Indiërs en gelijke rechten zullen krijgen als andere onderdanen van het Rijk.

Tegelijk met dit bericht, bracht de mail ons een beschouwing over 't Indiërs-vraagstuk in Zuid-Afrika, die

de oplossing, welke zich geenszins een plaatselijk belang beperkt, niet vergemakkelijkt. In de Volksvertegenwoordiging van Zuid-Afrika hebben twee afgevaardigden gesproken van toename van de „Asiatic menace". In Natal en de Kaap wordt een anti-Asiatic campagne gevoerd. De South Africans league riep bij de stembus op tot verkiezing van candidaten, die zich tegen 't Aziatisch gevaar uitgesproken hebben. Bij de verkiezingen in Februari zal deze propaganda een rol spelen. Er is een commissie werkzaam om over dit vraagstuk rapport uit te brengen, maar de Britsch-Indiërs verwachten, dat zij onder den indruk van de anti-Aziatische atmosfeer niet onpartijdig zal oordeelen en adviseeren. De voormannen der Indiërs beijveren zich intusschen om hun gematigde verlangens met volharding te bepleiten. Het is wel een spel van 't noodlot, in hetzelfde land waar de Boeren opkomen voor hun rechten en vrijheid tegenover de Britten, noemen de kaffers zich weer bekort in hun rechten en vrijheid door de Boeren, en komen de Indiërs om rechten en vrijheid vragen zoowel aan de Boeren als aan de Britten. Hoe moeilijk blijkt 't, zich een onpartijdige opvatting van de begrippen rechten en vrijheid te vormen voor zichzelf en ten opzichte van anderen.

Mededeelingen.

Van het Ministerie van Koloniën:

MUTATIEBERICHT.

VACATURE.	DATUM VAN INGANG.	AANTEEKENINGEN.
Tijdelijk buitengewoon Voorzitter van de Landraden te Toeloengagoeng c. a. (Kediri).	Op een nader door den Directeur van Justitie te bepalen dag in de maand April of Mei '20.	De eventueel met verlof vertrekkende Ambtenaar is Mr A. J. A. Bake.
Landrechter te Magelang (Kedoe).	4 April 1920.	De eventueel met verlof vertrekkende Ambtenaar is Mr. E. F. R. A. Nierstrasz.
Voorzitter van de Landraden te Garoet c.a. (Preang. Regentschappen).	Op een nader door den Directeur van Justitie te bepalen dag in de maand Jan. of Febr. '20.	De eventueel met verlof vertrekkende Ambtenaar is Mr. E. L. M. van Son.

Van het Hoofdbestuur:

STUDIE-COMMISSIE.

VERGADERING op *Zaterdag 9 Februari 1920* om 2 uur nam., in de Leeszaal van het Gebouw van „Oost en West", Houtstraat 17, Den Haag.

Agenda:

1e. Notulen.
2e. Reglementswijziging (wordt nog toegezonden).
3e. Ingekomen stukken.
4e. Rondvraag.

De wd. Secretaris,
A. J. GOOSZEN.

RECTIFICATIE.

Het „Jaarfeest van den Bond voor Surinamers in Nederland" vond plaats op Zaterdag 17 Januari j.l. De Gouverneur van Suriname, de heer Staal, die door ongesteldheid verhinderd was het feest bij te wonen, is met verlof in Nederland. G.

Van de Ned. Afd. der N.-I. Mij. v. Nijverh. en Landb.:

OPENBARE VERGADERING op *Woensdag 4 Februari 1920*, 's avonds 8 uur, te 's-Gravenhage, in het Zuid-Hollandsch Koffiehuis (Groenmarkt), Zaal No. 4.

Onderwerp:

Problemen bij de Suikerriet-Cultuur in Ned-Indië, toegelicht door lichtbeelden.

Spreker: Dr. Ph. van Harreveld.

De Voorzitter: P. J. VAN HOUTEN.
De Secretaris: L. STIBBE.

Toegang vrij, ook voor niet-leden.

Van de Afdeeling Breda:

LEZING VAN RADEN MAS A. SOORJO POETRO OVER INDONESISCHE MUZIEK.

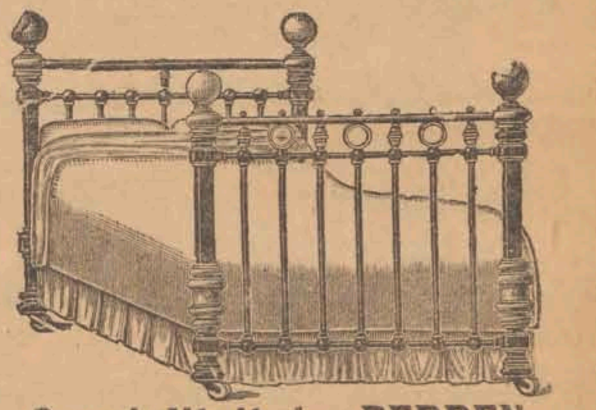
Na een korte inleiding, waarin de groote invloed van de muziek en hare uitingen op ons gemoedsleven vluchtig uiteengezet werd, gaf spreker voor de afdeeling Breda een aardig staaltje van de Javaansche liedjes, die door de jonge kinderen bij hunne spelletjes gezongen worden. Die liedjes, als uitingen van jeugdige, overtollige kracht, die met de bewegingen van die spelletjes gelijken tred houden, klonken oneindig lieflijk en naief. Dan volgde een verhaaltje, dat de moeder aan hare kleine kinderen vertelt; daarin treden sprekende dieren op, wier uitingen eveneens door zang vertolkt werden. Van het slaaplied, bij het slaapmatje van een kind, dat daarmede in slaap gesust wordt, handelde het volgende nummer van Raden Mas A. Soorjo Poetro's programma. Het was de mooie legende van Pandji Laras, den Prins, die door zijn onoverwonnen merkwaardigen vechthaan zijne moeder bevrijdt en door haar, de op zoo wreede wijze uitgestoken oogen, terug te brengen en de door boozen laster door haren gemaal, den vorst van het land, tot de doodstraf veroordeelde, weder in genade te doen aannemen. Door aanhankelijkheid van den dienaar, met de volvoering van de doodstraf belast, behield de ongelukkige vorstin wel is waar het leven, werd echter van hare beide oogen beroofd, omdat juist die oogen als bewijs voor den vorst moesten dienen voor de tenuitvoerbrenging van het gegeven bevel. Niet zoo gauw zag de jeugdige prins, die door zijne frappante gelijkenis met den vorst door het geheele hof als diens zoon erkend werd, de oogappels zijner moeder, die men in de vertrekken van den Vorst bewaarde, of hij nam het besluit, die dierbare oogen aan de arme beroofde moeder terug te brengen, die dadelijk genezen zijnde van hare blindheid, tot haren gemaal terugkeerde, en zich met hem verzoenend, geëerd en geliefd aan het hof verder leefde. Merkwaardig in deze legende is de kracht, die er uitging van de moederoogen, die den zoon met hunne oneindige liefde als bij ingeving tot zich trokken. Deze heerlijke symbolische vorm, die de dichter aan zijne heldin gaf en de uitingen dier moederliefde, werden door den spreker-zanger op meesterlijke wijze vertolkt. Voor hen, die door een langdurig verblijf in onze Oost-Indische kolonies, kennis mochten maken met de volksziel en de muzikaliteit der Indonesiërs, zal voorwaar de avond van 20 dezer herinneringen opgewekt hebben van lang voorbije, gelukkige jaren in de keerkringen doorleefd. Want de zanger-causeur gaf met zijn mooie sympathieke stem zulk eene treffende vertolking dezer Javaansche legende.

Dan volgde een kort intermezzo, waarin de vader met den ouderen zoon een gesprek voert over de betrachting van een edele levensleer.

Ook liet de spreker door een gezongen voorbeeld duidelijk uitkomen, hoe langzamerhand de oorspronkelijk Arabische gezangen, thans in de Moskeeën vervangen zijn door verjavaanschte zangwijzen. En naar aanleiding hiervan gaf de spreker een duidelijke uiteenzetting van de rythmische hoedanigheid der Javaansche muziek, door middel van de notenteekens en maatvormen uit de Hindoemuziek afgeleid en ter verduidelijking voor de toehoorders met Javaansche en Europeesche noten-teekens enz. aangetoond.

Spreker bracht vervolgens nog naar voren het feit, dat een Javaansch orchest niet optisch (dus door een maatslaanden dirigent), maar door den orchestmeester door middel van den handtrom, dus phonetisch, gedirigeerd wordt, waardoor de danseressen en dansers de maatgolvingen makkelijker volgen kunnen; dit ter verduidelijking van de zeer ongelijkmatig aangebrachte rustpunten in de Javaansche muziek (Gamelang).

Ten slotte reciteerde Raden Mas A. Soorjo Poetro een Wajangverhaal, waarna de presidente der Bredasche afd., mevr. Jhr. Dour. W. C. Clifford Kocq-v. Breugel den spreker hartelijk dankte voor zijne mooie, hoogst leerzame lezing en den door voorbeelden in alle onderdeelen verduidelijkten Javaanschen

solozang; zij hoopte, dat deze eerste lezing in een volgend seizoen door een tweede gevolgd mocht worden, waarop het talrijk opgekomen auditorium met een warm applaus antwoordde.

Deze zeer goed geslaagde bijeenkomst verdient alleszins navolging, vooral ook omdat het optreden in nationale dracht van dezen kunstminnenden Javaanschen vorstenzoon, al reeds dadelijk sympathieke gevoelens bij zijn gehoor wekte.

Nieuwe leden traden toe.

Breda, 22 Jan. 1920. W. C. K. v. B.-R.

Van de Afdeeling Utrecht en Omstreken:

HET VERBLIJF VAN Hr. Ms. PANTSERSCHIP KORTENAER IN MEXICO IN 1914.

Voor de afdeeling Utrecht van „Oost en West" hield de gep. kapitein ter zee L. P. W. van der Wal in het Gebouw van den Protestantenbond een lezing met lichtbeelden.

In zijn openingswoord memoreerde de Voorzitter de aangename wijze waarop beide vereenigingen met elkaar in aanraking kwamen en er dadelijk overeenstemming werd verkregen omtrent het uitnoodigen van den spreker voor dezen avond. Dit is daarom des te aardiger, omdat beide vereenigingen het zelfde doel, n.l. het behoud van onze koloniën nastreven.

Nu mag men zeggen, dat Mexico buiten onze koloniën ligt, toch zal deze voordracht aantoonen, dat eene goede marine voor het behoud der koloniën wenschelijk is.

De heer v. d. Wal, het woord verkrijgende, zet allereerst uiteen, dat het doel zijner voordracht is te doen zien, hoe een marineofficier buiten zijne eigenlijke werkzaamheden en het gevechtsklaar houden van zijn schip, toch veel kan doen voor zijn land.

Op zeer onderhoudende wijze verhaalt spreker dan hoe de binnenlandsche onlusten in Mexico, waar de opstand ging tegen het bewind van den toenmaligen president Huerta, gevaar opleverde voor de in Mexico wonende Europeanen. Dit was aanleiding, dat hij met de „Kortenaer", in begin 1914 in de Middellandsche zee voor een oefeningsreis vertoevende, de opdracht kreeg naar Mexico te gaan en daar den loop der gebeurtenissen af te wachten.

In Curaçao aangekomen, kreeg spr. de telegrafische opdracht, om naar Tampico te vertrekken, waar een uitgebreide Nederlandsche kolonie gevestigd is bij de daar aanwezige petroleumbronnen. Spr.'s opdracht was o.a. den Nederlanders en Nederlandschen schepen, die hulp te verleenen, welke noodig zou zijn.

Uitvoerig verhaalt spreker dan de wijze, waarop hulp aan Nederlandsche en ook aan vreemde onderdanen werd verleend over het verloop van de reis van de Kortenaer, waarbij de vertooning van zeer fraaie lichtbeelden de voordracht verduidelijkte.

Met een hartelijk woord van dank aan den spreker sloot de Voorzitter de door verschillende militaire autoriteiten bijgewoonde vergadering.

Uit het Utrechtsch Dagblad.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Referendaris ter algemeene secretarie of bij de departementen van onderwijs en justitie.

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

1 leeraar in de plant- en dierkunde.
13 leeraren in de Nederlandsche taal.
2 leeraren in de aardrijkskunde.
4 leeraren in het Duitsch.
3 leeraren in het Fransch.
2 leeraren in het Engelsch.
8 leeraren in de wis- en natuurkunde.
5 leeraren in het teekenen (akte Me).
1 leeraar in de geschiedenis.
2 leeraren in de Staatswetenschappen.

Leerares in de verloskunde aan de Ned.-Indische artsenschool te Soerabaja.

Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

2 gouvernementstandheelkundigen.

2 psychiaters bij het krankzinnigenwezen.

1 klinisch onderlegd arts ten behoeve der tuberculose-bestrijding.

1 microbioloog bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster bij het krankzinnigenwezen.

Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.

Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen d.

Ingenieur voor de Landsgebouwen (Bouwkundig ingenieur).

Waterbouwkundig ingenieur voor waterkracht en electriciteit.

Electrotechnisch ingenieur voor waterkracht en electriciteit.

Werktuigkundig ingenieur voor het stoomwezen.

Bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken:

Bouwkundig ingenieur, civiel-ingenieur, opzichter, tijdelijk opzichter voor de landsgebouwen.

Boukwundig teekenaar voor het departement der burgerlijke openbare werken.

Opziener en onderopziener bij den dienst van het mijnwezen.

Opziener bij den dienst der Ombilinmijnen.

Onderopziener bij de Poeloe-Laoetmijnen.

Adjunct-landmeter bij het kadaster.

Ingenieur bij het mijnwezen.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen:

Civiel-ingenieur, werktuigkundig ingenieur, ingenieur voor het signaalwezen.

Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaja.

Een opziener over de smederij en een onderopziener over de draaierij bij den artillerie-constructiewinkel te Soerabaja.

Een baassmid, tevens bankwerker, en een vakkundige voor de leerlooierij bij het gevangeniswezen.

Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:

Electro-technisch ingenieur, electro-technisch ambtenaar 1ste kl., electro-technisch ambtenaar 2de kl., adsp. electro-technisch ambtenaar, telefoonopzichter 1ste klasse, instrumentmaker 1ste en 2de klasse, radiotechnisch ambtenaar 2de klasse, adspirant-radio-technisch ambtenaar.

Onderwijzer bij het openbaar Europeesch lager onderwijs.

Adjunct Gouvernements-accountant.

Bij de algemeene politie:

Commissaris van politie 2de klasse, adspirant-commissaris van politie.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeeling van het Ministerie van Koloniën.

(Nederlandsche Staatscourant
van 2 en 3 Januari 1920, No. 1).

Vereeniging OOST en WEST.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent,** porto f 0.01½;

b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
II. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs per exemplaar **f 0.50** en f 0.04½ frankeerkosten.

c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (2de, verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht)

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (Tijdelijk uitverkocht).

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (2de verb. druk.)
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04½ frankeerkosten.

No. XI. **De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Buijs Ballotstraat 15.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
P. DE HAAN, Gep. N.-I. Onderwijzer, Leeraar Handelsschool, Valkenboschkade 518, Den Haag. — Maleisch. — Land- en Volkenkunde.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., van Imhoffstr. 25, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstukk.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.